

In Sobibor

Eind maart 1943 wordt Max van Dam vanuit Drancy gedeporteerd naar het vernietigingskamp Sobibor. Hier weet hij nog een enige tijd als schilder te overleven. Hij zou er onder meer schilderijen voor de SS-kantine hebben gemaakt en een portret van SS-Oberscharführer Karl Frenzel. Als hij hieraan werkt, ontdekken de Duitsers dat Nederlanders een opstand voorbereiden. Daarop moeten 72 Nederlandse mannen zich opstellen tegenover bewapende SS'ers en Oekraïners. Als Frenzel Max tussen hen ontdekt, schreeuwt hij hem toe: 'Maler, komm 'raus' en haalt hij hem uit de rij die naar de gaskamers wordt gedreven. Waarschijnlijk omdat het portret van hem waaraan Max op dat moment werkt, nog niet af is. Het blijkt slechts uitstel van executie: na de voltooiing van het portret wordt Max van Dam alsnog vermoord.

Publicatie

Bij de tentoonstelling *Vastberaden en veelbelovend – Max van Dam, 1910-1943* verschijnt een gelijknamige publicatie door Frederieke Jeletich-Visser, gast-conservator van de tentoonstelling. Het boek is voor € 34,95 te koop in de museumwinkel, de boekhandel of via wbooks.com.

Met dank aan

provincie
Gelderland

het Prins Bernhard
Cultuurfonds

Stichting Sobibor

en alle bruikleengevers.

Museum Sjoel Elburg

Graaf Hendriksteeg 2
8081 CH Elburg
+31 (0)525 - 685 564
info@sjoelburg.nl
www.sjoelburg.nl

Entreprijzen

- Volwassenen € 7,00
- o t/m 12 jaar gratis
- CJP € 2,00
- Museumkaart gratis
- ICOM-kaart gratis
- Vrienden Sjoel Elburg en leden Club van 100 gratis

Openingstijden

Museum Sjoel Elburg is open op dinsdag t/m zaterdag van 11.00 tot 17.00 uur. Gesloten: Nieuwjaarsdag, Koningsdag, Kerst. Op Hemelvaartsdag open van 11.00 tot 17.00 uur. Kijk voor actuele informatie op www.sjoelburg.nl

Toegankelijkheid

De begane grond van het museum is volledig toegankelijk voor rolstoelgebruikers. Er zijn twee rolstoelliften. In het museum is een rolstoel beschikbaar. De voormalige vrouwengalerij is alleen via een trap bereikbaar.

Afbeelding voorzijde: Zelfportret Max van Dam, ca. 1935
Olieverf op doek, 49 x 46 cm
Joods Museum, Amsterdam

Geschonken ter nagedachtenis aan mevr. R.H. Trompetter-van Dam
Gerestaureerd met steun van het Prof. dr. Herman Musaph Fonds

Museum
Sjoel Elburg

15 jaar 2008 – 2023

21 september 2023 t/m 27 januari 2024

Vastberaden en veelbelovend
Max van Dam, 1910-1943

Van 21 september 2023 tot en met 27 januari 2024 biedt Museum Sjoel Elburg een overzichtstentoonstelling van het leven en werk van Max van Dam. Deze talentvolle joodse kunstenaar wordt in 1910 geboren in Winterswijk en op 33-jarige leeftijd vermoord in vernietigingskamp Sobibor.

Max van Dam groeit op in een 'rood' gezin met veel aandacht voor maatschappelijke vraagstukken, kunst en literatuur. Een goede vriend van de familie, Jaap Hemelrijk, ontdekt het schilder talent van de jonge Max en stimuleert hem om zijn gave te ontwikkelen. Max volgt opleidingen in Amsterdam en Antwerpen, wordt lid van de Haagse kunstenaarsvereniging Pulchri Studio en dingt met succes mee naar de Koninklijke Subsidie voor Vrije Schilderkunst. Veel van zijn vroege werk komt voort uit de socialistische wereld van zijn vader.

*Henriëtte, Roza en Max van Dam,
ca. 1925
Particuliere collectie*

*Gezicht op Winterswijk, 1935
Vereniging Het Museum, Winterswijk*

*Landschap bij Bergen, circa 1938
Vereniging Het Museum, Winterswijk*

*Jacob Hemelrijk, 1938
Vereniging Het Museum, Winterswijk*

Scheppingsdrang

Na zijn eerste buitenlandse reis naar Venetië, in 1936, verandert dit. Geïnspireerd door de grote meesters, neigt Max steeds meer naar het vrije kunstenaarschap. Via Hemelrijk leert hij de in Bergen werkende onafhankelijke kunstenaars kennen. Zij laten hem zien dat van kunst leven weliswaar niet eenvoudig, maar wel mogelijk is. Hoewel het politieke klimaat in Europa steeds grimmiger wordt, maakt Max in 1937 opnieuw een grote reis. Hij fietst naar het Zuid-Franse schildersdorpje Collioure waar hij in twee maanden tijd maar liefst driehonderd studies maakt. Zijn hoge productie getuigt van een enorme scheppingsdrang, alsof hij voorvoelt dat zijn leven kort zal zijn.

Erkenning

Terug in Nederland bereidt Max zich in de winter van 1937-1938 voor op zijn deelname aan de Prix de Rome. Hij verdiept zich in het zionisme, het streven naar een onafhankelijke joodse staat. Als hij in 1938 de Prix de Rome wint, krijgt zijn werk erkenning. Hij krijgt opdrachten voor portretten en vindt kopers voor zijn landschappen en bloemstilleven. Max wordt zichtbaar als kunstenaar, juist op het moment dat hij zich, vanwege het toenemende antisemitisme en het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog, zo onzichtbaar mogelijk moet maken. Onder de Duitse bezetting wordt het voor Max onmogelijk om als kunstenaar te werken. Hij duikt onder en vlucht naar Zwitserland, maar wordt bij de grens opgepakt en overgebracht naar het Franse interneringskamp Drancy.

*Max van Dam portretteert Jacqueline de Jong, circa 1940
Joods Museum, Amsterdam*